

Työtaistelutilasto 2017

Sisältö

Esipuhe	3
EK:n jäsenyrityksissä 111 työtaistelua vuonna 2017	4
Suurin osa lakoista laittomia	5
Työtaisteluita eniten teollisuudessa	6
Työehtosopimusneuvottelut yleisin syy työtaisteluille vuonna 2017	7
Useilla aloilla työtaisteluista mittavia työaikamenetyksiä ja taloudellista vahinkoa	8
Laittomista työtaisteluista mitättömät sakot	9
Suomessa enemmän työtaisteluita ja laittomia lakkoja kuin Ruotsissa	11

Esipuhe

Tämä julkaisu sisältää tietoja vuoden 2017 työtaisteluista, sekä niiden kehityksestä Suomessa ja Ruotsissa.

Vuonna 2017 EK:n jäsenyrityksissä toimeenpantiin 111 työtaistelua ja työtaistelun uhkaa. Työtaisteluissa menetettiin yli 23 000 työpäivää ja niihin osallistui noin 17 400 työntekijää. Työtaisteluihin osallistuneiden henkilöiden määrä sekä työtaisteluissa menetettyjen työpäivien määrä oli vuonna 2017 kolminkertainen vuoteen 2016 verrattuna. Vaikka työtaistelujen määrä oli edellistä vuotta selvästi suurempi, se vastaa 2000-luvun keskimääräistä tasoa.

Vuonna 2017 toteutuneita laittomia työtaistelutoimenpiteitä oli 73 kappaletta, eli lähes saman verran kuin vuonna 2016. Ammattiliitot ja niiden ammattiosastot käyttivät vuonna 2017 laittomia työtaistelutoimenpiteitä painostuskeinoina lukuisissa työnantajan liikkeenjohtovallan ja työnjohto-oikeuden piiriin kuuluvissa tilanteissa, kuten työnantajan toiminnan järjestelyihin, työvoiman määrään ja käyttöön, töiden jakamiseen, työajan järjestelyyn ja palkkaukseen liittyvissä tilanteissa.

Laittomista työtaisteluista aiheutui yrityksille vuonna 2017 yritysten arvion mukaan noin 8,8 miljoonan euron vahinko. Tämän lisäksi huhtikuussa 2017 toteutettu Suomen hallituksen toimenpiteitä vastustanut poliittinen työtaistelutoimenpide aiheutti yrityksille useiden miljoonien eurojen vahingon.

Laittomista työtaisteluista ammattiliittojen ja ammattiosastojen maksettavaksi tuomittujen hyvityssakkojen määrä on mitätön suhteessa yrityksille aiheutuneeseen vahinkoon. Heinäkuuhun 2018 mennessä työtuomioistuimien on tuominut vuoden 2017 laittomista työtaisteluista ammattiosastojen maksettavaksi hyvityssakkoja yhteensä 112 000 euroa ja ammattiliittojen maksettavaksi 73 200 euroa. Työrauhajärjestelmään jo pitkään liittyneet ongelmat ovat siten säilyneet ennallaan myös vuonna 2017.

Vuonna 2017 oli myös muutama lyhyehkö työehtosopimusneuvottelutilanteeseen liittynyt työnantajaliiton toimeenpanema sulkutoimenpide. Vaikka vuoden 2017 työehtosopimusneuvottelukierros nosti työtaisteluiden kokonaismäärää edellisvuoteen verrattuna, pystyttiin vuoteen 2017 kohdistuneen neuvottelukierroksen osalta välttämään laajamittaiset työtaistelutoimenpiteet.

Helsingissä syyskuussa 2018

Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Työelämä

EK:n jäsenyrityksissä 111 työtaistelua vuonna 2017

EK:n jäsenyrityksissä toimeenpantiin vuonna 2017 yhteensä 111 työtaistelua. Niissä menetettiin yli 23 000 työpäivää. Työtaisteluihin osallistui noin 17 400 työntekijää.

Suurin osa työtaisteluista, noin 88 prosenttia, oli lakkoja tai lakon uhkia. Muut työtaistelutoimenpiteet olivat pääosin ylityökieltoja. Ylityökiellon piiriin kuuluneita ei ole laskettu mukaan työtaisteluihin osallistuneiden määrään.

Työtaisteluja oli eniten ensimmäisellä vuosineljänneksellä.

Työtaisteluun osallistuneiden henkilöiden määrä sekä työtaisteluissa menetettyjen työpäivien määrä oli vuonna 2017 kolminkertainen vuoteen 2016 verrattuna. Työtaistelujen määrä oli edellistä vuotta selvästi suurempi, mutta vastaa 2000-luvun keskimääräistä tasoa.

Työtaistelut EK:n jäsenyrityksissä vuosina 2016 ja 2017

Vuosineljännes	Työtaisteluiden lukumäärä		Osallistuneet henkilöt		Menetetty työpäivät	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017
1.	13	35	1 133	2 901	726	2 409
2.	13	23	1 889	3 772	2 050	4 374
3.	18	19	1 361	2 835	1 763	2 947
4.	27	34	2 132	7 869	2 045	13 346
Koko vuosi	71	111	6 515	17 377	6 584	23 076

Lähde: Elinkeinoelämän keskusliitto

Mitä ovat työtaistelut?

Työtaistelulla tarkoitetaan työn väliaikaista tahallista keskeyttämistä, työstä kieltäytymistä, sen hidastamista tai muuta painostuskeinoa jonkin päämäärän saavuttamiseksi joko työntekijäpuolen tai työnantajapuolen taholta. Jotta kyse on työtaistelusta, on toimenpiteen oltava luonteeltaan joukkotoimenpide.

EK:n työtaistelutilaston sisältämät työtaistelut jaotellaan seuraaviin ryhmiin:

- **Lakko**, jolla tarkoitetaan työstä kieltäytymistä.
- **Saarto**, jolla tarkoitetaan työntekijöiden pidättäytymistä työsopimusten solmimisesta määrätyn työnantajan kanssa.
- **Jarrutus**, joka on työn tarkoituksellista hidastamista tai sen häiritsemistä.
- **Ylityökielto**, jossa noudatetaan vain säännöllistä työaikaa ja kieltäydytään kollektiivisesti yli- tai lisätyön tekemisestä.
- **Boikotti**, jolla tarkoitetaan työntekijöiden kieltäytymistä käyttää työssään esimerkiksi määrätyn alihankkijan tai toisen yrityksen toimittamia tarvikkeita tai palveluja. Boikotista on kysymys myös silloin, kun työntekijät julistavat jonkin yrityksen tuotteet tai palvelut ostokieltoon.
- **Työsulku**, joka on työnantajan toimeenpanema este työntekijöille. Sulkua edeltää yleensä työntekijöiden toimeenpanema työtaistelu.

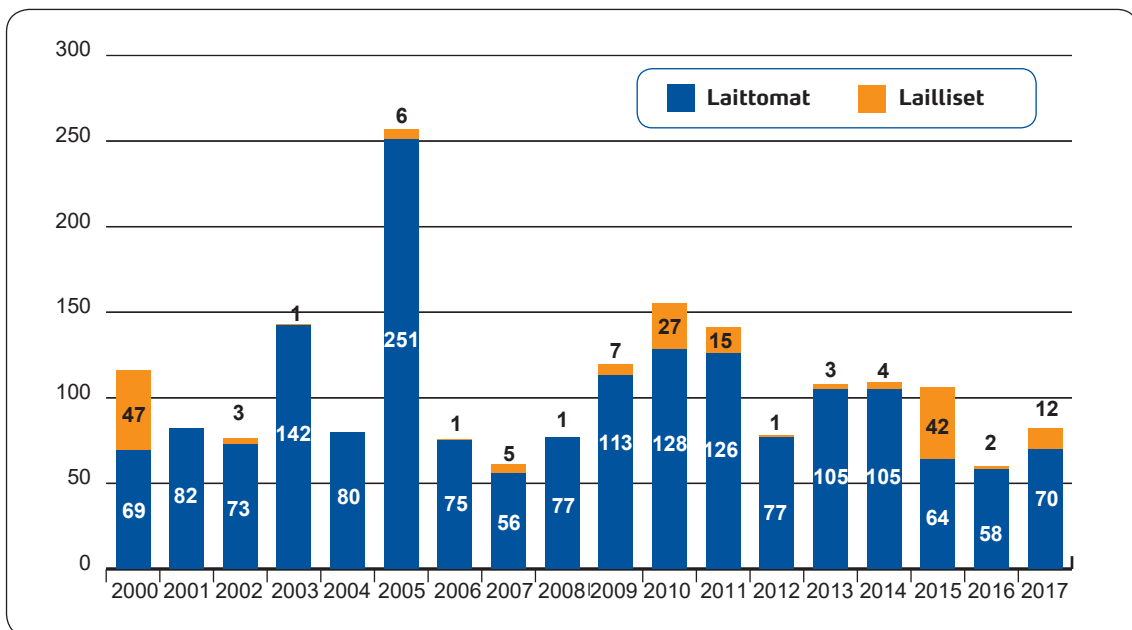
Myös **uhkaus** toimeenpanna työtaistelu tai kieltäytyminen yhteistoiminnasta voi muodostaa työtaistelutoimenpiteen.

Suurin osa lakoista laittomia

Ilmoitetuista 111 työtaistelusta 82 oli lakkoja ja 16 lakon uhkia. Toteutuneista lakoista 70 eli 85 prosenttia oli laittomia. Vuonna 2016 laittomia lakkoja oli 58. Vuonna 2017 laittomien lakkojen määrä lisääntyi merkittävästi edelliseen vuoteen verrattuna.

Työtaistelut ovat laittomia silloin, kun työtaistelu kohdistuu voimassa olevaan työehtosopimukseen tai kun työtaistelun osalta ei noudateta työriitalain edellyttämää ennakoilmoitusaikaa.

Lakkojen määrä (pl. uhat) EK:n aloilla ja niiden laillisuus yritysten ilmoituksen mukaan

Lähde: Elinkeinoelämän keskusliitto

Työtaisteluja eniten teollisuudessa

Työtaisteluista suurin osa eli 46 prosenttia toimeenpantiin teollisuuden yrityksissä. Kuljetuksen ja liikenteen osuus työtaisteluista oli 28 prosenttia ja palvelujen osuus 24 prosenttia.

Työtaisteluissa eniten työtunteja menetti teollisuus, jonka osuus työaikamenetyksistä oli 55 prosenttia. Palveluissa oli eniten työtaisteluihin osallistuneita henkilöitä.

Teollisuudessa työtaistelut painottuivat edellisten vuosien tapaan pääosin suuriin vientialojen yrityksiin. Kuljetuksen ja liikenteen työtaistelut puolestaan painottuivat lähinnä satamiin ja ilmailualalle. Palvelualoilla lakot painottuivat logistiikkapalveluihin ja finanssialalle.

Työtaistelut EK:n jäsenyrityksissä päätoimialoittain vuonna 2017

Toimiala	Työtaistelut		Osallistuneet henkilöt		Menetettyt työtunnit	
	Lukumäärä	Osuus	Lukumäärä	Osuus	Lukumäärä	Osuus
Teollisuus	51	46 %	6 076	35 %	100 912	55 %
Rakentaminen	2	2 %	87	1 %	696	0 %
Kuljetus ja liikenne	31	28 %	4 307	25 %	27 871	15 %
Palvelut	27	24 %	6 907	40 %	55 134	30 %
Yhteensä	111	100 %	17 377	100 %	184 613	100 %

Lähde: Elinkeinoelämän keskusliitto

Työehtosopimusneuvottelut yleisin syy työtaisteluille vuonna 2017

Vuonna 2017 yleisin syy työtaisteluille olivat työehtosopimusneuvottelut, joita oli melkein neljännes kaikista työtaisteluista. Toiseksi yleisin syy oli työnjohdollinen menettely, työn järjestelyt tai muu henkilöstöpolitiikkaan liittyvä syy. Myös näitä oli melkein neljännes työtaisteluista. Kolmanneksi yleisimmät syyt olivat työvoiman vähennys tai sen uhka sekä muut sisäiset syyt.

Muita ilmoitettuja syitä työtaisteluihin olivat esim. tukitoimenpide, palkkavaatimus tai palkkaerimielisyys, alan työehtosopimusten soveltaminen sekä poliittinen painostus.

Työnantajan työjohto-oikeuteen yritettiin vaikuttaa työtaistelutoimin mm. painostamalla

työnantajaa perumaan yksittäiseen työntekijään kohdistunut työsuhteen päättäminen ja vakinaistamaan määräaikaista työsopimuksia. Työtaisteluilla pyrittiin vaikuttamaan myös työnantajan työaika ja työn jakamista koskeviin päätöksiin. Lyhytkestoisia työtaistelutoimia käytettiin painostuskeinona myös muutamissa paikalliseen sopimiseen liittyvissä tilanteissa.

Työtaistelutoimet, joiden perusteena on työvoiman vähennys tai sen uhka, erilaiset palkkavaatimukset tai työnantajan henkilöstöpolitiikka kohdistuvat lähtökohtaisesti aina työehtosopimukseen. Työehtosopimuksen voimassa ollessa edellä mainituilla perusteilla järjestetyt työtaistelut ovat laittomia.

Työtaisteluiden lukumäärä EK:n jäsenyrityksissä ilmoitetun syyn mukaan 2017

Työtaistelujen syy	Työtaistelujen lukumäärä	Osuus
Palkkavaatimus tai muu palkkaerimielisyys	7	6 %
Työvoiman vähennys tai sen uhka	15	14 %
Työnjohdollinen menettely, työn järjestelyt tai muu henkilöstöpolitiikkaan liittyvä syy	25	23 %
Työolosuhteet, työsuojelu	0	0 %
Muu sisäinen syy	15	14 %
Työehtosopimusneuvottelut	26	23 %
Alan työehtosopimuksen soveltaminen esim. rajariidat	7	6 %
Tukitoimenpide	9	8 %
Muu ulkopuolinen syy, esim. poliittinen painostus	4	4 %
Syytä ei ilmoitettu/ei tiedossa	3	3 %
Yhteensä	111	100 %

Lähde: Elinkeinoelämän keskusliitto

Useilla aloilla työtaistelusta mittavia työaikamenetyksiä ja taloudellista vahinkoa

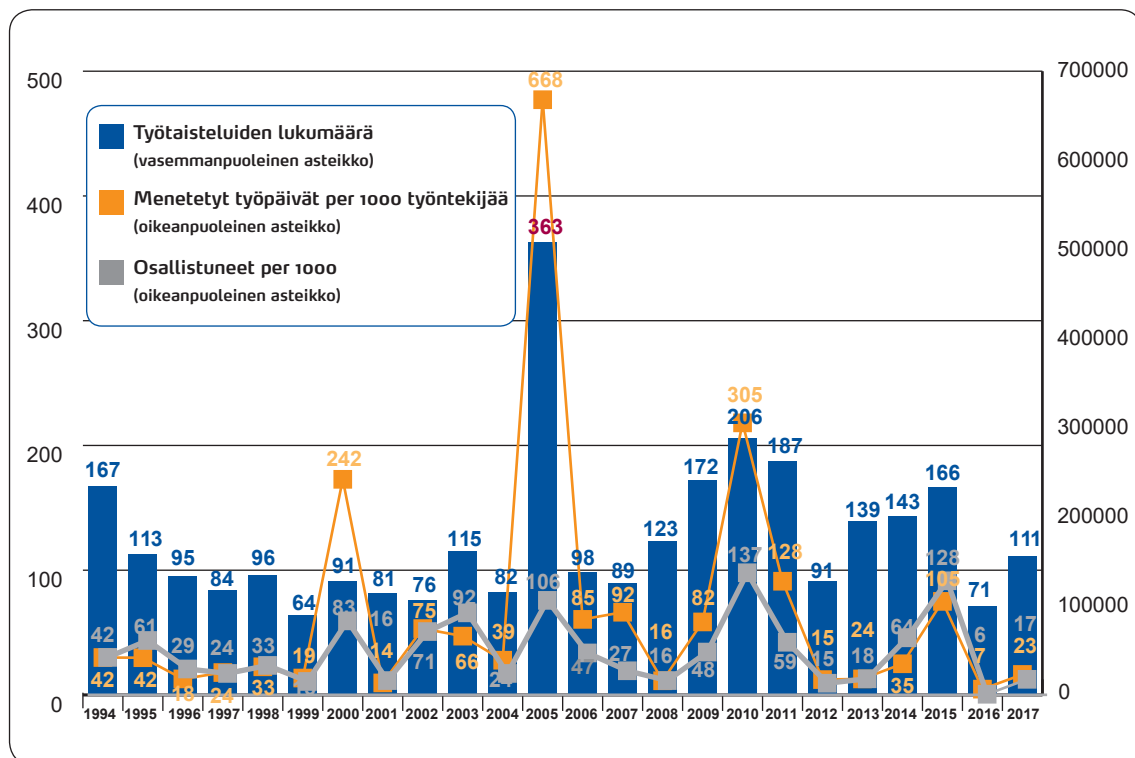
Perinteisesti työtaistelusta aiheutuvia menetyksiä on arvioitu työtaistelusta aiheutuvina työpäivien menetyksinä. Vuonna 2017 yritykset menettivät yli 23 000 työpäivää työtaisteluiden takia. Työtaisteluissa menetettyjen työpäivien määrä oli vuonna 2017 kolminkertainen vuoteen 2016 verrattuna.

EK:n työtaistelutilastossa arvioidaan myös työtaistelusta aiheutuneiden taloudellisten menetysten kokonaismäärää. Yritysten arviot työtaistelusta aiheutuneista menetyksistä vaihte-

levät tuhansista euroista aina miljooniin euroihin asti työtaistelua kohden. Teollisuuden yritykset, kuljetusala ja palvelualat kärsivät suurimmat vahingot vuonna 2017.

Merkittävimmät laittomista työtaistelusta aiheutuneet vahingot vuonna 2017 syntyivät työnantajan työnjohdolliseen menettelyyn tai töiden järjestelyyn liittyvistä työtaistelutilanteista. Myös yt-neuvotteluja tai niiden jälkeisiä päätöksiä vastaan suunnatuista työtaistelutoimista aiheutui yrityksille mittavia vahinkoja.

Työtaistelujen määrä ja työaikamenetykset EK:n jäsenyrityksissä

Lähde: Elinkeinoelämän keskusliitto

Laittomista työtaistelusta mitättömät sakot

Julkaisua varten on tarkasteltu työtuomioistuimen laittomia työtaisteluita koskevien ratkaisuja. Työtuomioistuin antoi vuonna 2017 ratkaisun yhteensä 171:ssä jutussa. Näistä työtaisteluita koskevia tuomioita oli 70, joista 48 koski vuonna 2017 toteutuneita työtaisteluita. Näistä 48:sta työtaistelusta 41 oli laittomia työtaisteluita. Lisäksi vuonna 2018 heinäkuun loppuun mennessä työtuomioistuin on käsitellyt 14 vuonna 2017 toteutettua laitonta työtaistelua. Tuomioista käy ilmi, että ammattiosastot tuomittiin maksamaan vuonna 2017 järjestetyistä laittomista työtaisteluista hyvityssakkoja yhteensä 112 000 euroa ja ammattiliitot 73 200 euroa. Yhteensä nämä tahot tuomittiin maksamaan hyvityssakkoja 185 200 euroa (217 300 euroa vuonna 2016).

Työtuomioistuimessa tuomittujen laittomien työtaistelujen vahingot yritykset arvioivat oikeuskäsittelyissä yhteensä n. 8,8 miljoonan euron suuruiseksi (n. 14,6 miljoonaa euroa vuonna 2016). Lisäksi yritykset toivat esille useissa työtuomioistuimen jutuissa sen, että laittomat työtaistelut aiheuttavat paitsi suoranaista taloudellista vahinkoa, niin myös vahinkoa yrityksen maineelle ja toiminnan luotettavuudelle. Suhde työtuomioistuimessa tuomittujen hyvityssakkojen ja yrityksille laittomista työtaisteluista arvioitujen, mitattavissa olevien vahinkojen välillä osoittaa aiempien vuosien tapaan sen, että nykyisten työrauhasäännösten mukaiset seuraamukset laittomuuksista ovat mitättömän pienet aiheutuneisiin vahinkoihin nähden.

Esimerkkejä laittomista lakoista vuonna 2017, yritysten arviot vahingoista ja työtuomioistuimen (TT) tuomitsemat hyvityssakot:

1. TT 2018:7

Tehtaan työntekijät poistuivat työpisteiltään 4.10.2017, 12.10.2017, 17.11.2017, 27.11.2017 ja 28.11.2017 lyhyehköksi ajaksi sopimatta tai ennalta ilmoittamatta neuvottelutilaan pitämään kokousta. Työtaistelujen johdosta menetettiin yhteensä yli 300 työtuntia Luottamusmiehen mukaan syynä työn keskeytykseen oli henkilöstöpolitiikka ja se, että määräaikaisia sopimuksia ei ole vakinaistettu. Lisäksi työntekijät olivat ylityökiellossa 13.10.2017 alkaen tammikuulle 2018 saakka, josta aiheutui merkittävää haittaa työnantajan toiminnalle. Työnantajalle aiheutui vähintään kahden miljoonan euron vahinko myynnin menetyksenä. Työtuomioistuin tuomitsi ammattiliiton maksamaan hyvitystä 4 500 euroa ja ammattiosaston 4 000 euroa.

2. TT 2018:14

Tehtaalla järjestettiin työtaistelu, joka alkoi keskiviikkona 11.10.2017 kello 5 ja päättyi samana päivänä kello 22. Työtaisteluun osallistui 26 työntekijää. Työtaistelun syynä on ollut yksittäisen työntekijän kanssa sovittu määräaikainen kevennetty työ. Tuotannollisen toiminnan keskeyttäminen aiheutti yrityksessä 40.000 euron suuruisen taloudellisen vahingon. Työtuomioistuin tuomitsi ammattiliiton maksamaan hyvitystä 1 300 euroa ja ammattiosaston 1 300 euroa.

3. TT 2018:16

Työntekijät aloittivat yrityksen useassa toimipisteessä työtaistelun, joka alkoi torstaina 14.9.2017 kello 12.45 ja päättyi perjantaina 15.9.2017 kello 15.30. Työtaisteluun osallistui yhteensä 195 työntekijää. Työtaistelun syynä oli käynnistyneet yhteistoimintaneuvottelut. Työtaistelun johdosta menetettiin 1 809 työtuntia ja vahinkoa aiheutui noin 602 600 euroa. Työtuomioistuin tuomitsi kaksi ammattiosastoa maksamaan hyvitystä yhteensä 4 500 euroa.

Esimerkkejä laittomista lakoista vuonna 2017, yritysten arviot vahingoista ja työtuomioistuimen (TT) tuomitsemat hyvityssakot:

4. TT 2018:19

Yrityksen toimipisteissä järjestettiin työtaistelu 21.9.2017 kello 22.00, joka päättyi 22.9.2017 kello 22.00. Työtaisteluun osallistui yhteensä noin 370 työntekijää. Työtaistelun syynä oli työajan pidentämistä koskevaan työehtosopimuksen pöytäkirjan määräys ja sen perusteella tehty paikallinen sopimus. Työtaistelun johdosta menetettiin noin 3 000 työtuntia ja yhtiölle aiheutui yhteensä arviolta 120 000 euron suuruiset vahingot. Työtuomioistuin tuomitsi ammattiosaston maksamaan hyvitystä 4 000 euroa.

5. TT 2017:142, TT 2017:143, TT 2017:144

Kahden työnantajaliiton useissa jäsenyrityksissä järjestettiin kahden ammattiliiton toimesta työtaisteluita siten, että lakot alkoivat torstaina 20.4.2017 kello 22.00 ja päättyivät perjantaina 21.4.2017 kello 22.00. Työtaisteluiden syyksi ilmoitettiin hallituksen ja Elinkeinoelämän keskusliiton toiminta, kilpailukykysopimus, työehtojen heikennykset, työmarkkinoiden paikallisen sopimisen kulttuuri, palkan heikennykset ja riittämättömyys. Työtaisteluihin osallistui yhteensä yli 1100 työntekijää. Työtaisteluiden vuoksi työtunteja menetettiin yli 9 000 tuntia ja taloudellista vahinkoa aiheutui noin 3,3 miljoonaa euroa. Työtuomioistuin katsoi, että kyseessä oli poliittinen työtaistelu, joka ei kohdistunut työehtosopimukseen ja hylkäsi kanteet.

6. TT 2017:170 ja TT 2017:149

Yrityksen työntekijöiden lakon syynä oli liikkeenluovutukseen liittyvä riita sovellettavasta työehtosopimuksesta ja sen ehtoista. Yhtiön varhaisjakelussa aloitettiin 7.9.2017 kello 00.00 vuorokauden mittainen työtaistelu, johon osallistui noin Pääkaupunkiseudun Sanomalehdenjakajat ry:hyn kuuluvaa 400 jakajaa. Yhtiölle aiheutui työtaistelusta noin 20 000 euron vahinko. Lisäksi lakkopäivä on vaarantanut yhtiön asiakassuhteita ja aiheuttanut yhtiölle negatiivista julkisuutta, mistä on aiheutunut myös taloudellista vahinkoa. Työtuomioistuin tuomitsi ammattiliiton maksamaan hyvitystä 4 500 euroa ja ammattiosaston 3 500 euroa.

Yrityksen työntekijät alkoivat työtaistelutoimenpiteenä kieltäytyä 24.7.2017 lukien uuden henkilöstön perehdyttämisestä. Perehdyttämiskielto on päätynyt 28.9.2017. Työtaistelun syynä oli liikkeenluovutukseen liittyvä riita sovellettavasta työehtosopimuksesta ja sen ehtoista. Laittoman työtaistelutoimenpiteen kestoista johtuen (noin kaksi kuukautta) yhtiössä on työtaistelun päättymisestä huolimatta esiintynyt edelleen töihin liittyviä häiriöitä, kuten luvattomia poissaoloja, lisätyöstä kieltäytymisiä ja sairauspoissaolojen lisääntymistä. Lisäksi perehdytyskielto heikensi asiakkaiden luottamusta siihen, että varhaisjakelu pystytään hoitamaan sovitulla tavalla, ja on näin vaarantanut asiakassopimusten jatkumisen. Työtuomioistuin tuomitsi ammattiliiton maksamaan hyvitystä 2 500 euroa ja ammattiosastot 2 300 euroa.

7. TT 2017:131, TT 2017:132, TT 2017:133

Kolmen yhtiön useissa toimipaikoissa järjestettiin työtaistelu 18.5.2017 kello 10.00 alkaen 19.5.2017 klo 23.59 saakka. Työtaisteluun osallistui yhteensä 94 työntekijää. Työtaistelun syynä olivat työnantajan suunnittelemat palkanalennukset ja irtisanomiset. Menetetty työtunnit yhteensä lakkoon osallistuneiden osalta ovat olleet 1 215 tuntia. Työtaistelusta aiheutui yhtiölle taloudellista menetystä noin 150 000 euroa. Työtuomioistuin tuomitsi viisi ammattiosastoa maksamaan hyvitystä yhteensä 5 900 euroa.

Kolmen yhtiön useissa toimipaikoissa järjestettiin työtaistelu 24.8.2017 kello 00.00 joka päättyi sunnuntaina 27.8.2017 kello 23.59. Samalla työntekijöitä edustava ammattiliitto ilmoitti asettavansa yhtiöt aputoiminimiseen toistaiseksi voimassa olevaan hakusaartoon. Työtaisteluun osallistui yhteensä 71 työntekijää. Työtaistelun syynä olivat työnantajan suunnittelemat palkanalennukset ja irtisanomiset. Työtaistelusta aiheutui yhtiölle taloudellista menetystä noin 600 000-800 000 euroa. Työtuomioistuin tuomitsi ammattiliiton maksamaan hyvitystä yhteensä 5 900 euroa.

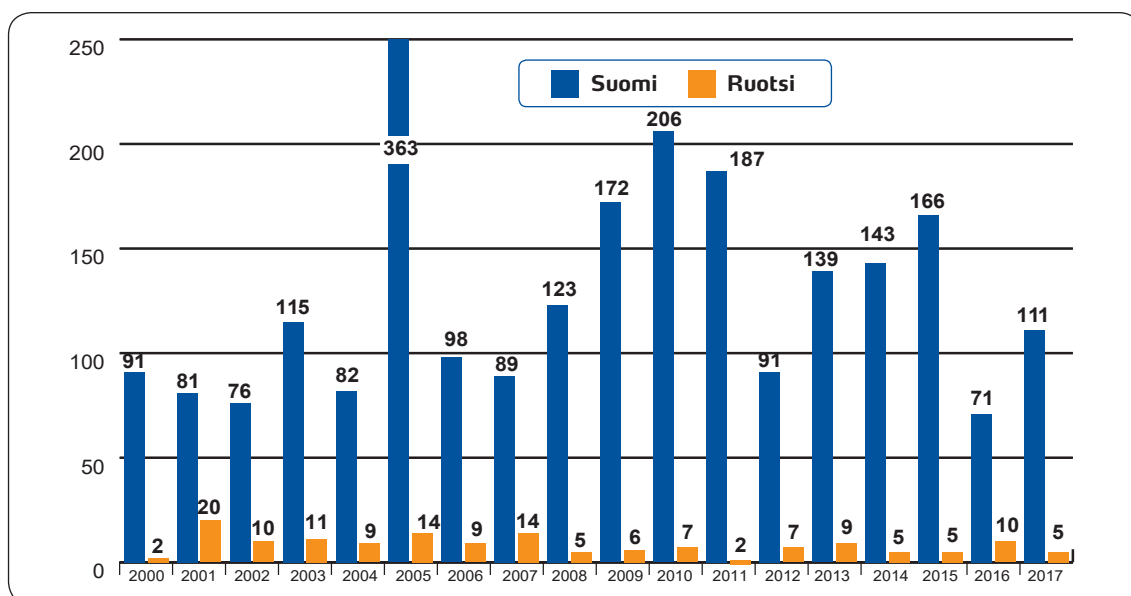
Kolmen yhtiön useissa toimipaikoissa järjestettiin työtaistelu 6.9.2017 kello 00.00 joka päättyi 10.9.2017 kello 23.59. Samalla työntekijöitä edustava ammattiliitto ilmoitti uudistavansa aiemmin yhtiöihin aputoiminimiseen kohdistamansa hakusaarron. Työtaisteluun osallistui 80 työntekijää. Työtaistelun syynä olivat työnantajan suunnittelemat palkanalennukset ja irtisanomiset. Työtaistelusta aiheutui yhtiölle taloudellista menetystä noin 600 000-800 000 euroa. Työtuomioistuin tuomitsi ammattiliiton maksamaan hyvitystä yhteensä 6 000 euroa.

Suomessa enemmän työtaisteluita ja laittomia lakkoja kuin Ruotsissa

Suomessa on työtaisteluita vuosittain moninkertainen määrä Ruotsiin verrattuna. Ruotsissa on ollut viimeisten viiden vuoden aikana vain neljä laitonta lakkoa.

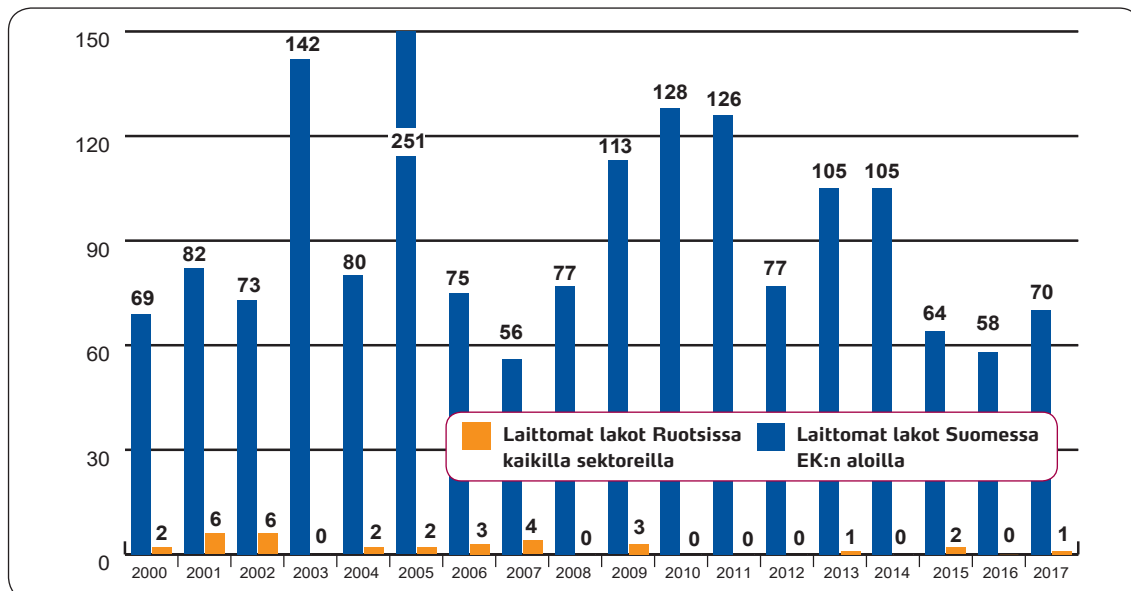
Laittomien lakkojen määrä väheni Ruotsissa merkittävästi 1990-luvun alussa. Silloin mm. muutettiin lainsäädäntöä siten, että yksittäisen työntekijän vahingonkorvausvastuulle laittomista lakoista ei ole laissa enää ylärajaa.

Työtaistelujen lukumäärä Suomessa ja Ruotsissa

Lähde: Medlingsinstitutet, EK

Laittomien lakkojen (pl. uhat) lukumäärä Suomessa ja Ruotsissa

Lähde: Medlingsinstitutet, EK

Työehtosopimuksella sovitaan työrauhasta

Työehtosopimus on työmarkkinajärjestöille tärkeä keino ohjata työsuhteiden sisältöä ja sopia samalla työrauhasta.

Jos työehtosopimusten tulkintaa koskevia erimielisyyksiä ei pystytä sopimaan työehtosopimusten mukaisessa neuvottelumenettelyssä, työtuomioistuin ratkaisee oikeusriidat.

Verkottuneessa taloudessa työrauhahäiriöt aiheuttavat yleensä mittavia vahinkoja myös ulkopuolisille. Näitä ovat muut yritykset ja niiden työntekijät, yritysten asiakkaat sekä suuri yleisö, joilla ei ole mitään mahdollisuuksia vaikuttaa itse kiistaan.

EK:n työtaistelutilasto

Elinkeinoelämän keskusliitto ja sen edeltäjäjärjestöt ovat keränneet tietoja työtaisteluista 1970-luvun alusta lähtien. EK:hon ja sen jäsenliittoihin järjestäytyneillä työnantajilla on ollut vuodesta 1971 alkaen jäsenyyteensä perustuva velvollisuus ilmoittaa työtaisteluista työnantajaliitoilleen. Nämä ovat puolestaan toimittaneet tiedot EK:lle.

EK:n työtaistelutilasto toimii myös Tilastokeskuksen laatimana virallisena työtaistelutilastona yksityisen sektorin osalta.

EK:n työtaistelutilaston piiriin kuuluvat kaikki jäsenyrityksissä toimeenpannut työtaistelut. Sellaisia paikallisia työtaistelutoimia, joista ei aiheudu yrityksille selkeästi menetettyjä työpäiviä, ilmoitetaan tilastoon kuitenkin harvoin. Työtaistelutilasto kattaa siten käytännössä kaikki lakot ja työsulut, mutta ei esimerkiksi kaikkia saartoja tai jarrutuksia. Myös suppeiden lakkojen osalta tilaston kattavuus voi olla jossain määrin puutteellinen. Näin ollen työtaisteluita on todennäköisesti enemmän kuin EK:n työtaistelutilasto kuvaa.

Työtaistelutilaston kattavuuden parantamiseksi ja tietosisällön täydentämiseksi työtaistelutilastointia on uudistettu vuoden 2009 alusta. Uusina tietoina kysytään myös tietoja työtaistelu-uhista.

EK:n työtaistelutilasto ei sisällä järjestäytymättömien työnantajien eikä julkisen sektorin työtaisteluita.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK
PL 30 (Eteläranta 10), 00131 Helsinki
Puhelin 09 420 20
Faksi 09 4202 2299
www.ek.fi

Raportti internetissä:
www.ek.fi/julkaisut

Lisätietoja:
Asiantuntija
Katja Miettinen
Puh. 040 839 4839

Tutkimuspäällikkö
Jari Haapasalmi
Puh. 09 4202 2298

Tutkimusassistentti
Tuire Lampinen
Puh. 09 4202 2244

Ulkoasu: Arja Nyholm, Jumo Oy

Syyskuu 2018